Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
JULIANE KOKOTT
esitatud 23. aprillil 2015[1]

Kohtuasi C-21/14 P

Euroopa Komisjon
versus

Rusal Armenal

Apellatsioonkaebus — Dumping — Teatava Armeeniast, Brasiiliast ja Hiinast pärit alumiiniumfooliumi import — Määruse (EÜ) nr 384/96 artikli 2 lõige 7 — Kooskõla dumpinguvastase lepinguga — ELTL artikkel 277

I. **Sissejuhatus**

1. Käesoleva apellatsioonkaebusega vaidlustab Euroopa Komisjon Üldkohtu 5. novembri 2013. aasta otsuse[2], millega Üldkohus tühistas määruse dumpinguvastase tollimaksu kohta (edaspidi „vaidlusalune määrus")[3] Armeenia ettevõtjat Rusal Armenal ZAO-d puudutavas osas.

2. Komisjon kritiseerib seejuures põhiliselt Üldkohtu hinnangut, mille kohaselt ei ole algmääruse säte,[4] millel põhineb vaidlusalune määrus, pärast Armeenia Vabariigi ühinemist Maailma Kaubandusorganisatsiooniga (WTO) 2003. aastal enam kooskõlas 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (edaspidi „GATT")[5] normide süsteemiga; see toob endaga lõppkokkuvõttes kaasa vaidlusaluse määruse kehtetuse.[6]

3. Käesolev kohtuasi annab Euroopa Kohtule võimaluse käsitleda küsimust, kas, ja kui jaa, siis millistel tingimustel tuleb liidu õigusnormide kohaldamisel võtta arvesse GATT-i normide süsteemi sätteid.

1 — Algkeel: saksa.

2 — Kohtuotsus Rusal Armenal *vs.* nõukogu (T-512/09, EU:T:2013:571, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus").

3 — Konkreetselt on tegemist nõukogu 24. septembri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 925/2009, millega kehtestatakse teatava Armeeniast, Brasiiliast ja Hiina Rahvavabariigist pärit alumiiniumfooliumi impordi suhtes lõplik dumpinguvastane tollimaks ja nõutakse lõplikult sisse kõnealuse impordi suhtes kehtestatud ajutine tollimaks (ELT L 262, lk 1).

4 — Konkreetselt on tegemist nõukogu 22. detsembri 1995. aasta määrusega (EÜ) nr 384/96 kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed (EÜT 1996, L 56, lk 1; ELT eriväljaanne 11/10, lk 45), muudetud redaktsioonis (nüüdseks asendatud nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 1225/2009 kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed (ELT L 343, lk 51, parandus ELT 2010, L 7, lk 22)).

5 — Üldine tolli- ja kaubanduskokkulepe (GATT) (EÜT 1994, L 336, lk 11).

6 — Vt vaidlustatud kohtuotsus, punkt 59.

II. **Õiguslik raamistik**

A. *GATT-i normide süsteem*

4. GATT-i normide süsteem sisaldab üksikasjalikke selgitusi dumpingu mõiste ja kauba hariliku väärtuse kindlaksmääramise kohta.

5. Dumpinguga on tegemist juhul, kui ühe riigi toodetega alustatakse kauplemist teise riigi kaubanduses nende toodete „harilikust väärtusest" odavamalt.

6. Seejuures tehakse hariliku väärtuse kindlaksmääramisel vahet selle alusel, kas ekspordiriigil on võimalik oma territooriumil hinda vabalt kujundada või mitte. Põhimõtteliselt on hariliku väärtuse jaoks määrav kaupa eksportiva riigi territooriumil kehtiv hind. Kui aga ekspordiriigi territooriumil määrab kõik hinnad kindlaks riik või kui riigi territooriumil on tegemist monopoliga, võib olla vajalik eksporditud kauba hariliku väärtuse kindlaksmääramine muude tegurite alusel.

7. GATT 1994 artikli VI lõige 1 sätestab:

„Lepinguosalised riigid tõdevad, et dumping, mille puhul ühe riigi toodetega alustatakse kauplemist teise riigi kaubanduses nende toodete harilikust väärtusest odavamalt, tuleb hukka mõista […] Käesoleva artikli tähenduses alustatakse toodetega kauplemist importijamaa kaubanduses harilikust väärtusest odavamalt, kui ühest riigist teise eksporditud toote hind:

a) on madalam eksportivas riigis tarbimiseks mõeldud samasuguse toote võrreldavast hinnast tavapärases kaubandustegevuses; […]"

8. GATT 1994 I lisa teine lisasäte VI artikli lõike 1 kohta selgitab:

„[T]õdetakse, et impordi korral maalt, millel on täielik või suuresti täielik monopol oma kaubanduse suhtes ja kus kõik hinnad omamaisel turul määrab riik, võib esineda erilisi raskusi hindade võrreldavuse kindlaksmääramisel […] ning neil juhtudel võivad importivad lepinguosalised pidada vajalikuks võtta arvesse võimalust, et range võrdlus selle maa omamaiste hindadega ei pruugi olla alati asjakohane."

9. GATT 1994 VI artikli rakendamise lepingu (1994. aasta dumpinguvastane leping, edaspidi „dumpinguvastane leping")[7] artikkel 1 märgib selle kohta järgmist:

„Dumpinguvastast meedet võidakse rakendada ainult GATT 1994 VI artiklis sätestatud asjaoludel ning käesoleva lepingu sätetega kooskõlas algatatud […] ja toimetatud juurdlusest tulenevalt. Järgmiste sätetega reguleeritakse GATT 1994 VI artikli rakendamist niivõrd, kuivõrd meede võetakse dumpinguvastaste õigusaktide või eeskirjade alusel."

10. Nimetatud lepingu artikkel 2 sisaldab täpsemaid norme dumpingu ja hariliku väärtuse tuvastamise kohta, tegemata seejuures selget vahet turumajanduslike ja mitteturumajanduslike riikide vahel, kuid punkt 2.7. rõhutab:

„Käesolev artikkel ei puuduta GATT 1994 I lisa VI artikli lõike 1 teist lisasätet."

7 — EÜT L 336, lk 103; ELT eriväljaanne 11/21, lk 189.

B. *Liidu õigus*

11. Kaitseks dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Liidu liikmed, on liidu seadusandja vastu võtnud palju õigusakte.

1. Algmäärus

12. Algmääruse põhjendustes 3 ja 4 on määruse eesmärgid sätestatud nii, et arvestades GATT-i VI artikli rakendamise uusi lepingud „on asjakohane muuta ühenduse eeskirju", kusjuures „on oluline, et ühendus võtaks […] arvesse seda, kuidas tema suuremad kaubanduspartnerid neid tõlgendavad."

13. Algmääruse põhjenduses 5 on sätestatud:

„uus dumpingut käsitlev leping […] sisaldab uusi ja üksikasjalikke eeskirju, mis on seotud eelkõige dumpingu arvutamisega […]; võttes arvesse muudatuste ulatust ning tagamaks uute eeskirjade nõuetekohast ja läbipaistvat kohaldamist tuleks kõnesolevad uued lepingud lisada võimalikult [suures ulatuses] ühenduse õigusaktidesse." [täpsustatud tõlge]

14. Kaupade normaalväärtuse määramise kohta on algmääruse põhjenduses 7 märgitud järgmist:

„normaalväärtuse määramiseks muude kui turumajandusriikide puhul oleks mõistlik kindlaks määrata eeskirjad, mille alusel valitakse turumajandusriikide hulgast kõnealusel eesmärgil kasutamiseks sobiv asjakohane kolmas riik […]".

15. Algmääruse artikli 1 lõikes 2 on sätestatud:

„Toodet käsitletakse dumpingtootena, kui selle hind ühendusse eksportimisel on väiksem kui tavapärase kaubandustegevuse käigus ekspordiriigi kindlaksmääratud samasuguse toote võrreldav hind."

16. Algmääruse artikli 2 lõige 7 sätestab normaalväärtuse määramise kohta dumpinguvastases menetluses järgmist:

„a) Mitteturumajanduslikest riikidest pärineva impordi puhul[8] määratakse normaalväärtus kolmandas turumajandusriigis kehtiva hinna või arvestusliku väärtuse alusel või hinna järgi, mis kehtib müügi puhul sellisest kolmandast turumajandusriigist teistesse riikidesse, k.a. ühendusse, või kui see ei ole võimalik, siis mis tahes muul põhjendatud alusel, […]

[…]

b) […] mitteturumajanduslikest riikidest, mis on uurimise algatamise kuupäeval WTO liikmed, pärinevat importi käsitlevate dumpinguvastaste uurimiste osas määratakse normaalväärtus kooskõlas lõigetega 1–6,[9] kui ühe või mitme uurimisega hõlmatud tootja nõuetekohaselt põhjendatud nõuete alusel ning vastavalt punktis c sätestatud kriteeriumidele ja menetlustele on näidatud, et selle tootja või nende tootjate osas toimub vaatlusaluse samasuguse toote valmistamine ja müük turumajanduse tingimustes. Muudel juhtudel kohaldatakse punktis a sätestatud eeskirju.

8 — Nende hulka kuuluvad Albaania, Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene, Gruusia, Põhja-Korea, Kõrgõzstan, Moldova Vabariik, Mongoolia, Tadžikistan, Türkmenistan ja Usbekistan.

9 — Nimetatud lõiked puudutavad normaalväärtuse määramist ekspordiriigi siseturu asjaolude alusel, ilma et võrdlusriigina kaasataks kolmandat riiki.

c) Punkti b kohane nõue peab […] sisaldama piisavat tõendusmaterjali selle kohta, et tootja tegutseb turumajanduse tingimustes […]".

2. Vaidlusalune määrus

17. Vaidlusaluse määrusega, mis tugines algmäärusele, kehtestati 2009. aastal teatava Armeeniast, Brasiiliast ja Hiina Rahvavabariigist pärit alumiiniumfooliumi impordi suhtes lõplik dumpinguvastane tollimaks.

18. Nimetatud määruse põhjenduse 20 kohaselt „on Armeeniat eraldi nimetatud algmääruse artikli 2 lõike 7 punkti a joonealuses märkuses mitteturumajanduslike riikide loetelus. Mitteturumajanduslike WTO liikmetest riikide kohtlemine on sätestatud artikli 2 lõike 7 punktis b. […]"

19. Vaidlusaluse määruse artikli 1 kohaselt puudutas see käesolevas asjas muu hulgas Armeenia ettevõtjat Rusal Armenal. Selle ettevõtja taotlus turumajanduse tingimustes tegutseva ettevõtja staatuse saamiseks jäeti rahuldamata, „sobivaks ja põhjendatud võrdlusriigiks"[10] määrati turumajandusriik Türgi ning selle hinnad võeti aluseks ettevõtja kaupade normaalväärtuse määramiseks ja tema impordi dumpingumarginaali kindlakstegemiseks.

20. Vastavalt vaidlusaluse määruse artikli 1 lõikele 2 kehtestati Armeenia toodete impordile lõplik 13,4% dumpinguvastane tollimaks.

III. **Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus**

21. Ettevõtja Rusal Armenal heitis esimeses kohtuastmes esitatud hagiavalduse esimeses väites ette, et on rikutud dumpinguvastast lepingut.

22. Tema sõnul on liidu seadusandja ületanud dumpinguvastase lepinguga kindlaks määratud õigusliku raamistiku, kuna selle asemel, et tugineda normaalväärtuse määramisel Armeeniale, tugines ta muudes riikides valitsevale olukorrale. Seetõttu ei saa algmäärust Rusal Armenali kahjuks kohaldada ja vaidlusalune määrus tuleb ettevõtjat puudutavas osas dumpinguvastase lepingu rikkumise tõttu tühistada.

23. Üldkohus rahuldas hagi ja märkis selle kohta sisuliselt, et liidu seadusandja tahtis algmääruse artikliga 2 täita dumpinguvastase lepingu artiklist 2 tulenevaid dumpingu kindlaksmääramise kohustusi.[11] Normaalväärtuse määramisel aga erinesid algmäärus ja vaidlustatud määrus dumpinguvastasest lepingust, mis „sisaldab teatava hulga selgeid, täpseid ja üksikasjalikke norme, mis kehtestavad samasuguse toote normaalväärtuse arvutamise eeskirjad […], ilma et neile normidele seataks tingimusi, mis jätab nende kohaldamise WTO liikmete otsustada."[12]

24. Üldkohtu otsuse peale, millega tühistati vaidlusalune otsus osas, milles see puudutab Rusal Armenali, esitab komisjon apellatsioonkaebuse.

IV. **Poolte taotlused ja peamised argumendid**

25. Komisjon, keda toetavad Euroopa Parlament ja nõukogu, palub

10 — Nii vaidlustatud määruse põhjendus 36.

11 — Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 36.

12 — Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 50.

— vaidlustatud kohtuotsus tühistada;

— esimese astme kohtule esitatud hagiavalduse esimene väide kui õiguslikult põhjendamatu tagasi lükata;

— suunata asi ülejäänud väidete uuesti kontrollimiseks tagasi Üldkohtusse;

— otsustada mõlema kohtuastme menetlusega seotud kohtukulude kandmine edaspidi.

26. Apellatsioonkaebuse põhjenduseks tugineb komisjon kolmele väitele.

27. Esiteks tegi Üldkohus otsuse *ultra petita*, kuna Rusal Armenal käsitles küll hagiavalduses, kuid mitte kostja vastuses hagile seda, et arvestades dumpinguvastast lepingut ei ole algmäärus kohaldatav. Seega loobus ettevõtja sellest väitest.

28. Teiseks tõlgendas Üldkohus algmäärust ja seadusandja kavatsust selle õigusakti vastuvõtmisel Nakajima kohtupraktika [13] tähenduses vääralt. Üldkohus eeldas ekslikult, et liidu seadusandja tahtis algmäärusega täita WTO eeskirjadest tulenevaid kohustusi. WTO eeskirjad ei tule algmääruse õiguspärasuse kontrolli kriteeriumina arvesse seetõttu, et dumpinguvastane leping ei keela sellise riigi puhul nagu Armeenia, kelle majanduses toimub üleminek sotsialistlikult plaanimajanduselt turumajandusele, määrata toodete normaalväärtuse keskmine suurus nii, et tuginetakse turumajanduslikult organiseeritud võrdlusriigi – käesoleval juhul Türgi – turusituatsioonile.

29. Kolmandaks rikkus Üldkohus vaidlusaluse määruse tühistamisega institutsioonidevahelise tasakaalu põhimõtet.

30. Rusal Armenal vaidlustab apellatsioonkaebuses esitatud väited, palub jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ning jätta komisjoni ja nõukogu kanda nende endi ning Rusal Armenali kohtukulud.

V. **Õiguslik hinnang**

A. *Apellatsioonkaebuse esimene väide*

31. Apellatsioonkaebuse esimeses väites esitatud seisukoha osas, mille kohaselt võttis Armeenia ettevõtja õigusvastasust puudutava väite, mis tugineb ELTL artiklile 277, oma repliigiga tagasi, ei saa apellatsioonkaebuse esitajaga nõustuda.

32. Esiteks ei saa pooltelt oodata, et nad peavad väiteid igas menetlusdokumendis täielikult kordama. Selline toimimine ei oleks menetluse seisukohalt ökonoomne. Teiseks tuleneb Armeenia ettevõtja kõigis kirjalikes dokumentides esitatust, et ta tugineb ELTL artiklile 277 ja leiab sellega seoses, et algmääruse artikli 2 lõige 7 on vastuolus WTO eeskirjadega. [14]

33. Seega tuleb apellatsioonkaebuse esimene väide tagasi lükata.

13 — Kohtuotsus Nakajima *vs.* nõukogu (C-69/89, EU:C:1991:186).

14 — Vt nt esimeses kohtuastmes esitatud repliik, punkt 31.

B. *Apellatsioonkaebuse teine väide*

34. Teise väitega heidab apellatsioonkaebuse esitaja sisuliselt ette, et Üldkohus lähtus õigusnormi rikkudes sellest, et liidu seadusandja tahtis algmääruse artikli 2 lõikega 7 rakendada dumpinguvastast lepingut. Selle väite paikapidavus sõltub küsimusest, kas Üldkohus kohaldas õigesti nn Nakajima kohtupraktikat.[15]

1. WTO eeskirjad liidu õigusaktide õiguspärasuse kriteeriumina

35. Põhimõtteliselt toetab liit ELL artikli 3 lõikest 5 tulenevalt rahvusvahelise õiguse ranget järgimist ja arendamist. Järelikult on liit akti vastvõtmisel kohustatud järgima rahvusvahelist õigust tervikuna.[16] ELTL artikli 216 lõike 2 alusel seovad liidu sõlmitud rahvusvahelised lepingud ühenduse institutsioone ja on seega ülimuslikud institutsioonide aktide suhtes.[17]

36. Sellise rahvusvahelise lepingu sätetele, mille pool liit on, saab liidu teisese õiguse akti peale esitatud tühistamishagi või sellise akti õigusvastasusel põhineva vastuväite toetuseks tugineda üksnes tingimusel, et esiteks selle lepingu laad ja ülesehitus seda ei välista ning teiseks on selle sätted oma sisult tingimusetud ja piisavalt täpsed.[18]

37. WTO õigusaktide puhul kehtivad nende spetsiifilise iseloomu tõttu erisused. Alles hiljuti rõhutas Euroopa Kohus uuesti, et ainult juhul, kui liit on oma õigusaktiga soovinud rakendada WTO raames sõlmitud lepingute raames võetud konkreetset kohustust (kohtuotsus Nakajima) või kui asjaomane liidu õigusakt viitab sõnaselgelt selliste lepingute konkreetsetele sätetele (kohtuotsus Fediol),[19] on Euroopa Kohus pädev kontrollima asjaomase õigusakti õiguspärasust WTO lepingute eeskirjade alusel.[20]

38. Liidu teisese õiguse õiguspärasuse kontrollimine WTO eeskirjade alusel võib juhul, kui on võimalik kindlaks teha liidu seadusandja tahet üle võtta õigusakte, eelkõige kõne alla tulla dumpinguvastases süsteemis. See süsteem on „oma ülesehituselt ja kohaldamise seisukohast äärmiselt tihe"[21] ja seda saab seega selle iseloomu tõttu kasutada liidu õigusaktide õiguspärasuse kriteeriumina.

39. Küsimuse kohta, kuidas peab väljenduma liidu seadusandja tahe üle võtta õigusakte, mis on Nakajima kohtupraktikas määrava tähtsusega, ja milliste kriteeriumide alusel see kindlaks tehakse, ei ole Euroopa Kohus veel ammendavaid selgitusi esitanud. Kohtuotsustes Nakajima *vs.* nõukogu[22] ning Petrotub ja Rebublica[23] võttis Euroopa Kohus siiski arvesse liidu õigusakti põhjendusi ning tegi nende alusel kindlaks, kas liidu seadusandja tahtis teisese õiguse teatud normiga rakendada

15 — Kohtuotsus Nakajima *vs.* nõukogu (C-69/89, EU:C:1991:186).

16 — Kohtuotsus Air Transport Association of America jt (C-366/10, EU:C:2011:864, punkt 101).

17 — Kohtuotsused Intertanko jt (C-308/06, EU:C:2008:312, punkt 42), Air Transport Association of America jt (C-366/10, EU:C:2011:864, punkt 50) ning nõukogu jt *vs.* Vereniging Milieudefensie ja Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht (C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, punkt 52).

18 — Kohtuotsused FIAMM jt *vs.* nõukogu ja komisjon (C-120/06 P ja C-121/06 P, EU:C:2008:476, punktid 110 ja 120), Air Transport Association of America jt (C-366/10, EU:C:2011:864, punktid 53–55) ning nõukogu jt *vs.* Vereniging Milieudefensie ja Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht (C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, punkt 54).

19 — Kohtuotsus Fediol *vs.* komisjon (70/87, EU:C:1989:254).

20 — Nii 13. jaanuari 2015. aasta suurkoja otsus nõukogu jt *vs.* Vereniging Milieudefensie ja Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht (C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, punkt 56) viitega kohtuotsustele Fediol *vs.* komisjon (EU:C:1989:254, punktid 19–23), Nakajima *vs.* nõukogu (EU:C:1991:186, punktid 29–32), Saksamaa *vs.* nõukogu (C-280/93, EU:C:1994:367, punkt 111) ja Itaalia *vs.* nõukogu (C-352/96, EU:C:1998:531, punkt 19).

21 — Kohtuotsus nõukogu jt *vs.* Vereniging Milieudefensie ja Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht (C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, punkt 59).

22 — Kohtuotsus Nakajima *vs.* nõukogu (EU:C:1991:186, punkt 30).

23 — Kohtuotsus Petrotub ja Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, punkt 55).

„erikohustusi",[24] mis tulenevad sisuliselt selle normiga seotud dumpinguvastase koodeksi[25] või dumpinguvastase lepingu[26] teatud normist. Kui teisese õiguse normid järgisid GATT-i dumpinguvastaste normidega võrreldes seevastu „täiesti erinevat eesmärki",[27] ei tulnud need kontrolli kriteeriumina arvesse.[28]

40. Sellest võib teha kaks järeldust.

41. Esiteks ei ole Euroopa Kohtu praktikas tegemist sellega, et teisese õiguse akti tuleb hinnata abstraktselt ja tingimata WTO lepingute eeskirjade alusel. Euroopa Kohtu kontrolli ulatus sõltub pigem rangelt liidu seadusandja tahtest rakendada teisese õiguse akte: kui selline tahe puudub või seda ei saa piisavalt tõendada, ei saa WTO eeskirju teisese õiguse kontrollimise kriteeriumina kasutada.

42. Teiseks ei piisa sellest, et jaatada liidu seadusandja tahet rakendada õigusakte juhul, kui liidu õigusakti põhjendustest saab üksnes üldiselt tuletada, et kõnealune õigusakt tuleb vastu võtta liidu rahvusvahelisi kohustusi arvestades.[29] Pigem on Nakajima kohtupraktika kohaldamiseks piisav, aga ka vajalik, et kõnealuse liidu õigusakti kontekstist saaks kahtluseta järeldada konkreetset tahet rakendada teatav ja sisuliselt täpne kohustus, mis tuleneb WTO eeskirjadest, ning on ka näha, millise teisese õiguse akti millise normiga tuleb seda kohustust konkreetselt rakendada.

43. Selle alusel tuleb nüüd välja selgitada, kas vaidlustatud kohtuotsuses kohaldati õigesti Nakajima kohtupraktikat, jaatati liidu seadusandja tahet rakendada kõnealuse algmääruse norm ja lõppkokkuvõttes eitati selle kohaldatavust Armeenia ettevõtja suhtes.

2. Liidu seadusandja tahe rakendada õigusakte algmääruse vastuvõtmisel

44. Algmääruse vastuvõtmisel tahtis liidu seadusandja sisuliselt tingimata juhinduda dumpinguvastase lepingu eeskirjadest, mida ta väljendas määruse põhjendustes.[30] Nii on algmääruse põhjenduses 5 märgitud dumpinguvastase lepingu kohta, et „uued lepingud [tuleb] lisada *võimalikult suures ulatuses*[31] ühenduse õigusaktidesse".

45. See ei tähenda aga veel, et liidu seadusandja vaatevinklist oleks algmääruse puhul keelatud igasugune kõrvalekaldumine nimetatud lepingu normidest, ja et seadusandja võttis endale eelkõige ülesande juhinduda kauba normaalväärtuse määramisel tingimata dumpinguvastase lepingu normatiivsetest vahenditest.

46. Algmääruse põhjendust 5 ei või nimelt vaadelda isoleeritult ega pidada seda absoluutseks. Kuna lepingus ette nähtu tuleb juba selle põhjenduse sõnastuse kohaselt „võimalikult suures ulatuses" algmäärusesse üle võtta, ilmneb pigem juba viidatud põhjendusest, et liidu seadusandja pidas juba õigusakti vastuvõtmisel silmas võimalust, et lepingu täielik ülevõtmine liidu õigusesse võib olla vastuolus liidu vastupidiste kaalutlustega.

24 — Kohtuotsus Petrotub ja Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, punkt 56).

25 — Nii kohtuotsuses Nakajima *vs.* nõukogu.

26 — Nii kohtuotsuses Petrotub ja Republica.

27 — Kohtuotsus Nakajima *vs.* nõukogu (EU:C:1991:186, punkt 40).

28 — Vt selle kohta ka kohtujuristi ettepanek, Geelhoed, kohtuasi Franz Egenberger (C-313/04, EU:C:2005:733, punkt 76) ja kohtujuristi ettepanek, Saggio, kohtuasi Portugal *vs.* nõukogu (C-149/96, EU:C:1999:92, punkt 17).

29 — Selle kohta minu ettepanek, kohtuasi Inuit Tapiriit Kanatami jt *vs.* komisjon jt (C-398/13 P, EU:C:2015:190, punkt 91).

30 — Nii juba kohtuotsus Petrotub ja Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, punktid 22 ja 55) seoses nn asümmeetrilise meetodiga dumpingumarginaali väljaselgitamisel.

31 — Kohtujuristi kursiiv.

47. Seega ei saa algmääruse põhjendusest 5 tuletada algmääruse vastu võtnud seadusandja tingimatut tahet, et algmääruse sisu peab olema täielikus kooskõlas dumpinguvastase lepinguga ning et algmääruse selline säte, mis kaldub kõrvale dumpinguvastasest lepingust, ei lähtu järelikult enam seadusandja tahtest rakendada õigusakte.

48. Nakajima kohtupraktikaga on selline arusaam algmääruse põhjenduse 5 tähendusest ja ulatusest kooskõlas. Kohtuotsusest Nakajima *vs.* nõukogu ei saa teha järeldust, et igasugune sisuline kõrvalekalle dumpinguvastasest lepingust muudab algmääruse automaatselt tulemusetuks. Seda seetõttu, et selles kohtuotsuses olid kõne all teised õigusnormid, nimelt määrus nr 2423/88 ja 1979. aasta dumpinguvastane koodeks. Ka kohtuotsus Petrotub ja Republica,[32] mille esemeks olid juba algmäärus ja dumpinguvastane leping, ei võimalda ilma pikemata teha sedalaadi kaugeleulatuvat järeldust. Nimetatud kohtuotsus rõhutab küll seda, et algmääruse „eesmärk on eelkõige võtta *võimalikult suures ulatuses*[33] ühenduse õigusesse üle dumpinguvastases lepingus sisalduvaid uusi ja üksikasjalikke norme, mille hulgas on eeskätt dumpingumarginaali arvutamist puudutavad normid" ja teeb järgmises punktis järelduse, et „[s]eega on selge, et ühendus võttis algmääruse vastu selleks, et täita dumpinguvastasest lepingust tulenevaid rahvusvahelisi kohustusi."[34] See kohtuotsus tugineb siiski konkreetsele normile dumpingumarginaali kindlaksmääramiseks asümmeetriliste või sümmeetriliste meetoditega,[35] mis ei ole käesoleva menetluse ese.

49. Selle vastu, et eeldada liidu seadusandja piiramatut tahet rakendada õigusakte, räägib lisaks algmääruse põhjendus 7.

50. Selles esitab liidu seadusandja normaalväärtuse määramiseks muude kui turumajandusriikide puhul vajalikkuse kaalutluse, mida sellisel kujul dumpinguvastases lepingus ei leidu. See viitab sellele, et liidu seadusandja ei soovinud nende riikidega seoses üle võtta dumpinguvastase lepingu eeskirju ning kasutas selles mõttes omal algatusel oma seadusandlikku pädevust.

51. Tähtsust ei ole sellel, kas dumpinguvastases lepingus esineb nimetatud riikide osas, nagu väitis kohtuistungil nõukogu, seoses normaalväärtuse määramisega tõepoolest õiguslünk, mille liidu seadusandja võis WTO eeskirjade vaatevinklist oma äranägemisel täita.[36] Otsustava tähtsusega on pigem see, kas liidu seadusandja – nagu võib muu hulgas järeldada ka õigusnormi ettevalmistavatest materjalidest, mida apellatsioonkaebuse esitaja apellatsioonkaebuses kirjeldas,[37] – otsustas mitteturumajanduslikke riike puudutavate sätete puhul teadlikult teatava spetsiifilise kontseptsiooni kasuks ning selles mõttes ei olnud tema seadusandliku akti aluseks ilmselt tahe rakendada õigusakte Nakajima kohtupraktika tähenduses.

52. Algmääruse kõnealuse sätte õiguspärasust ei tulnud seega arvestades asjaolu, et puudus tahe rakendada õigusakte, hinnata dumpinguvastase lepingu alusel. Seega on vaidlustatud kohtuotsuses rikutud õigusnormi.

53. Teine väide on seega põhjendatud ja vaidlustatud kohtuotsus tuleb ainuüksi juba seetõttu tühistada.

54. Täielikkuse huvides tuleb lõpuks lühidalt käsitleda veel kolmandat väidet.

32 — Kohtuotsus Petrotub ja Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4).

33 — Kohtujuristi kursiiv.

34 — Kohtuotsus Petrotub ja Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, punktid 55 ja 56).

35 — Kohtuotsus Petrotub ja Republica (C-76/00 P, EU:C:2003:4, punkt 22).

36 — Teisiti vaidlustatud kohtuotsuse punktis 50.

37 — Vt apellatsioonkaebuse punktid 49–96. Apellatsioonkaebuse esitaja eelkõige kohtuistungil esitatud märkused viitavad sellele, et liidu seadusandja tahtis selles küsimuses järgida oma poliitilisi kaalutlusi, mis ei sõltu WTO eeskirjadest.

C. *Apellatsioonkaebuse kolmas väide*

55. Apellatsioonkaebuse kolmanda väitega heidetakse ette, et on rikutud institutsioonidevahelise tasakaalu põhimõtet. Ainult liidu seadusandja pädevuses on otsustada, milliseid riike tuleb dumpinguvastaseid meetmeid käsitlevate õigusnormide alusel pidada mitteturumajanduslikeks riikideks ja kuidas neid tuleb kohelda.

56. See väide on tihedalt seotud teise väitega,[38] kuna selle eesmärk on lõppkokkuvõttes ette heita, et Üldkohus eiras Nakajima kohtupraktikale tuginevas otsuses ekslikult liidu seadusandja avaldatud tahet.

57. Kui Euroopa Kohus järgib siin esitatud seisukohta ja nõustub teise väitega, siis on kolmanda väitega esitatud etteheide ülearune.

58. Kui Euroopa Kohus peaks seevastu olema arvamusel, et Üldkohus ei rikkunud Nakajima kohtupraktika kohaldamisel õigusnormi, siis on kolmanda väite käsitlemine vajalik. Selles mõttes piisab viitest, et juhul kui Nakajima kohtupraktika kohaldamine viib teisese õiguse akti õigusvastasuse tuvastamiseni, vastab see just nimelt liidu seadusandja avaldatud tahtele. Seega ei saa asuda seisukohale, et selle kohtupraktikaga omistasid liidu kohtud endale seadusandliku pädevuse, mida neil ei ole.

D. *Kokkuvõte*

59. Kuna teine väide on seega põhjendatud, tuleb apellatsioonkaebus tervikuna rahuldada ja vaidlustatud kohtuotsus tühistada.

60. Kui Euroopa Kohus tühistab Üldkohtu otsuse, võib ta ise teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium lubab (Euroopa Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu teine lause, esimene alternatiiv).

61. Käesoleval juhul lubab menetlusstaadium teha kohtuotsuse osaliselt. Nagu eespool märgitud, on Üldkohus eksinud, kui ta eeldas Rusal Armenali esimese väite alusel, et on rikutud dumpinguvastast lepingut. See väide tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

62. Mis puudutab seevastu ülejäänud väiteid, mida Üldkohus ei ole veel hinnanud, siis ei luba menetlusstaadium veel kohtuotsust teha. Selles osas tuleb asi järelikult suunata tagasi Üldkohtusse otsustamiseks (Euroopa Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu teine lause, teine alternatiiv).

VI. **Kohtukulud**

63. Kui apellatsioonkaebus on põhjendatud ja Euroopa Kohus suunab asja – nagu ma teen käesoleval juhul ettepaneku – tagasi Üldkohtusse otsustamiseks, siis otsustatakse kohtukulude jaotamine edaspidi (*a contrario* argument kodukorra artikli 184 lõikest 2).

VII. **Ettepanek**

64. Tuginedes eelnevale, teen Euroopa Kohtule ettepaneku langetada järgmine otsus:

1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 5. novembri 2013. aasta otsus kohtuasjas Rusal Armenal *vs.* nõukogu (T-512/09, EU:T:2013:571).

38 — Kohtumäärus komisjon *vs.* Rusal Armenal (C-21/14 P–R, EU:C:2014:1749, punkt 35).

2. Rusal Armenal ZAO esitatud tühistamishagi esimene väide lükatakse tagasi.

3. Ülejäänud väidete kontrollimiseks suunatakse asi tagasi Üldkohtusse otsustamiseks.

4. Otsustada mõlema kohtuastme menetlusega seotud kohtukulude kandmine edaspidi.